

Luonnos saostus- ja umpisäiliölaitteen jätetaksaksi

JATELK 13.02.2025 § 3

240/02.05.00.01.02/2025

Jätelain (646/2011) 32 §:ään perustuen kunta vastaa asumisessa ja vapaa-ajan asumisessa sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän saostus- ja umpisäiliölaitteen jätehuollon järjestämisestä. Lisäksi kunta vastaa liikehuoneistossa syntyvän saostus- ja umpisäiliölaitteen jätehuollosta, jos liete kerätään yhdessä asumisessa syntyvän tai kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan lietteen kanssa.

Joensuun alueellinen jätelautakunta on päättänyt siirtymisestä kunnan järjestämään saostus- ja umpisäiliölaitteiden jätteenkuljetukseen 24.2.2022 ja päätös on tullut lainvoimaiseksi lokakuussa 2023. Päätöksen mukaan sopimusperusteinen lietteiden kuljetus lakkaa kullakin Puhas Oy:n kilpailuttamalla urakka-alueella porrastetusti samaan aikaan kun siirrytään kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen.

Kunnallinen jätehuolto-yhtiö Puhas Oy toimeenpanee jätteenkuljetusjärjestelmää koskevaa jätelautakunnan päätöstä. Saostus- ja umpisäiliölaitteen tyhjennykset ovat alkamassa Puhas Oy:n järjestämänä Polvijärven kunnan alueella 1.4.2025. Muutos koskee myös Liperin kunnan pohjoisosassa pientä aluetta, joka kuuluu samaan kuljetusurakka-alueeseen. Muiden jätelautakunnan alueen kuntien osalta kunnan järjestämään lietteiden kuljetukseen siirrytään myöhemmin. Kunnan järjestämän palvelun käytännöistä, käynnistymisestä ja aikataulusta tiedottamisesta kuntalaisille vastaa Puhas Oy.

Kunnan järjestämän jätehuollon maksut ja maksujen perusteet määritetään jätelain mukaan jätetaksassa, jonka hyväksyy kunnan jätehuoltoviranomainen. Jätetaksa lietejätehuollon maksuille on laadittu nyt ensimmäistä kertaa ja sen luonnos on asian liitteenä. Muiden jätelajien jätetaksa on määritetty erikseen.

Saostus- ja umpisäiliölaitteen jätetaksassa määritetään maksut lietejätehuollon palveluille, jotka Puhas Oy järjestää kotitalouksille ja kunnille. Taksa sisältää tyhjennys- ja kuljetusmaksut, käsittelymaksut sekä lisätyöstä aiheutuvat maksut maksuperusteiseen alueelle, jolla tyhjennyspalvelu käynnistyy 1.4.2025. Taksassa määritetään lisäksi saostus- ja umpisäiliölaitteen vastaanottoaikojen käsittelymaksut koko jätelautakunnan toimialueelle. Taksa sisältää myös kunnan toissijaisen saostus- ja umpisäiliölaitteen jätehuoltopalvelun maksut.

Jätetaksassa vahvistetaan arvonnäköverottomat maksut. Kunnan jätemaksuihin sovelletaan kulloinkin voimassa olevaa arvonnäköveroa.

Saostus- ja umpisäiliölaitteen jätetaksan valmistelu

Saostus- ja umpisäiliölaitteen jätetaksaa on valmisteltu yhteistyössä kunnallisen jätehuolto-yhtiö Puhas Oy:n kanssa. Yhtiö vastaa jätehuoltopalveluiden järjestämisestä, esimerkiksi kuljetuspalvelun hankinnasta. Tyhjennys- ja kuljetusmaksun perustana on kilpailutetun tyhjennys- ja kuljetuspalvelun kustannus. Käsittelymaksut perustuvat toimialueen kunnissa hyväksytyihin vesihuoltolaitosten taksoihin.

Ennen taksan hyväksymistä kuntalaisille ja muille asianosaisille varataan mahdollisuus lausua mielipiteensä luonnoksesta jätetaksaksi jätelain 79 § ja hallintolain (434/2003) 41 § mukaisesti. Jätelautakunnan osakaskunnilta, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta ja vesihuoltolaitoksilta pyydetään lausunnot taksaluonnoksesta. Lausuntojen ja mielipiteiden perusteella taksaluonnokseen tehdään tarvittaessa muutoksia, jonka jälkeen taksa tuodaan hyväksyttäväksi jätelautakunnalle.

Kunnan jätemaksun perusteet

Jätelain 78 §:n mukaan kunnan on perittävä järjestämästään jätehuollosta jätemaksua, jolla katetaan sille tehtävän hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Jätehuollon kustannukset muodostuvat jätteen kuljetuksen ja käsittelyn lisäksi muun muassa asiakaspalvelun, jäteneuvonnan, tiedotuksen ja laskutuksen järjestämisestä, henkilöstökustannuksista, tietojärjestelmien ylläpidosta ja jätehuollon kehittämisestä. Jätemaksun on vastattava kunnan tarjoamaa palvelutasoa.

Jätelain 79 §:n mukaan kunnan jätemaksun perusteita ovat jätteen laji, laatu, määrä ja noutokerrat. Perusteina voidaan lisäksi ottaa huomioon jätteen keräys- ja kuljetusolot kiinteistöllä ja noutoalueella, kunnan keräysvälineiden käyttö sekä kuljetusmatka kuljettaessa jäte yksittäisenä kuljetuksena. Jätemaksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä jätetaksassa.

Taksan soveltamisalue

Kunnan järjestämä lietekuljetus käynnistyy Polvijärven kunnassa sekä Liperin kunnan pohjoisosassa Käsämänsalmen pohjoispuolella. Tämä on Puhas Oy:n kuljetushankinnassa määrittämä urakka-alue. Tällä alueella kiinteistöjen saostussäilöiden, umpisäilöiden ja muiden jätevesijärjestelmien tyhjentämisestä ja lietteen vastaanottoaikaan kuljettamisesta vastaa kilpailutuksessa valittu urakoitsija 1.4.2025 alkaen.

Ilomantsin, Joensuun ja Kontiolahden kunnissa sekä Liperin kunnan Käsämänsalmen eteläpuoleisessa osassa saostus- ja umpisäilölietteiden kuljetus hoidetaan vielä siten, että kiinteistön haltija tilaa tyhjennyksen jätehuoltorekisteriin hyväksytyltä jätteenkuljettajalta. Jätetaksaa sovelletaan näissäkin kunnissa lietteläjien käsittelymaksujen osalta.

Jätetaksan rakenne

Kiinteistön haltijalle lietejätehuollon maksu muodostuu tyhjennys- ja kuljetusmaksusta sekä käsittelymaksusta. Lisäksi tapauskohtaisesti laskutetaan lisämaksuja, jotka perustuvat kuljettajan kiinteistöllä tekemään lisätyöhön. Jätemaksuilla katetaan jätevesijärjestelmän lietteiden tyhjennyksestä, kuljetuksesta vastaanottoaikaan ja käsittelystä aiheutuvat kustannukset.

Tyhjennys- ja kuljetusmaksu

Tyhjennys- ja kuljetusmaksu on määritetty kolmeen eri tyhjennyksen tyyppiin, joiden maksut eroavat suuruudeltaan. **Säännöllinen tyhjennys** tarkoittaa tyhjennystä, joka tehdään säännölliseksi sovitun tyhjennysrytmin mukaan, esimerkiksi kerran vuodessa. Tyhjennys tehdään tällöin vuosittain samalla viikolla. Tyhjennyksen viikonpäivä määräytyy alueen ajojärjestelyn mukaan. **Tilaustyhjennys** tarkoittaa kiinteistön haltijan tilaamaa kertaluonteista tyhjennystä, joka tehdään seitsemän arkipäivän kuluessa

tilauksesta tai sovitulla viikolla. **Täsmätyhjennys** tarkoittaa kiinteistön haltijan tilaamaa kertaluonteista tyhjennystä, joka tehdään kolmen arkipäivän kuluessa ja/tai erikseen sovittuna ajankohtana (aamupäivä tai iltapäivä).

Tyhjennys- ja kuljetusmaksu on lisäksi porrastettu tyhjennettävän lietteen määrän perusteella. Keräysajoneuvolla voidaan kuljettaa vastaanottopaikkaan kerralla usean kiinteistön pienemmät lietemäärät, tai yhden tai kahden kiinteistön suuremmat lietemäärät. Tyhjennettäessä enintään 6,5 m³ lietettä on tyhjennys- ja kuljetusmaksu pienempi, ja mikäli lietemäärä on 6,5–14 m³ on tyhjennys- ja kuljetusmaksu korkeampi. Esimerkiksi säännöllisen tyhjennyksen tyhjennys- ja kuljetusmaksu on 0–6,5 m³ lietemäärällä 109,80 € (alv. 0 %) ja yli 6,5 m³–14 m³ lietemäärällä 138,24 € (alv. 0 %).

Säännöllinen tyhjennys on tilaus- ja täsmätyhjennyksiä edullisempi. Säännöllisellä tyhjennysrytmillä olevaan tyhjennykseen liittyy muita tyhjennystyyppejä vähemmän hallinnollista työtä. Lisäksi säännölliset tyhjennykset mahdollistavat tehokkaamman reittisuunnittelun, mikä vähentää lietteiden kuljetuksessa kertyviä ajokilometrejä.

Tyhjennys- ja kuljetusmaksujen perustana on jäteyhtiön kuljetusurakoitsijalle maksaman korvaun korvauksen suuruus. Lisäksi tyhjennys- ja kuljetusmaksu sisältää hallinnollisen työn osan, jolla katetaan jäteyhtiölle mm. asiakaspalvelun, tietojärjestelmien, ja laskutuksen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia. Uuden palvelun käynnistämisympäristössä esimerkiksi asiakaspalvelusta, tiedottamisesta ja viestinnästä, kilpailuttamisesta sekä asiakasrekisterin ylläpidosta aiheutuu väliaikaisesti tavanomaista korkeammat kustannukset. Kustannuksia ei ole perusteltua kohdentaa katettavaksi yksinomaan ensimmäisenä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen siirtyvän alueen asukkaiden maksuista. Lisäksi vuosittain toteutuvaa tyhjennysten määrää ei tarkasti tiedetä, vaan se on voitu tässä vaiheessa vain arvioida. Siten taksan tyhjennys- ja kuljetusmaksuista kertyvillä tuloilla ei tämänhetkisessä palvelun käynnistämisympäristössä arvioida katettavan kaikkia jäteyhtiölle aiheutuvia hallinnollisia kustannuksia yksittäisen vuoden aikana. Jäteyhtiölle jätehuollon järjestämisestä aiheutuvat kustannukset tulevat kuitenkin katetuksi lain edellyttämällä tavalla pidemmän aikavälin taloussuunnittelukausi ja jätehuoltopalveluiden ja -maksujen kokonaisuus huomioon ottaen.

Käsittelymaksut

Lietteiden käsittelymaksut on taksaluonnoksessa määritetty erikseen saostussäiliölietteelle ja umpisäiliölietteelle. Pienpuhdistamolietteeseen sovelletaan saostussäiliölietteen käsittelymaksua. Käsittelymaksut eroavat kuntien välillä, koska ne perustuvat kuntien vesihuoltolaitosten taksoihin ja kuntien toisistaan eroaviin vastaanotosta aiheutuviin kustannuksiin.

Kunnan järjestämän lietteiden kuljetuksen alueella käsittelymaksua laskutetaan 0,5 m³:n perusteella jokaiselta alkavalta puolelta kuutiolta. Käsittelymaksu määräytyy kiinteistön sijaintikunnan perusteella. Tämä koskee Polvijärven kunnan ja Liperin pohjoisosan alueella sijaitsevia kiinteistöjä.

Muulle jätelautakunnan toimialueelle käsittelymaksut on määritetty kuntakohtaisesti kuntien vesihuoltolaitosten vahvistamien taksojen mukaisesti (€/m³). Tällä alueella on vielä toistaiseksi voimassa vuoden 1993 jätelain mukainen sopimuserusteinen jätteenkuljetus. Käytännössä kiinteistön haltijan maksettavaksi tuleva käsittelymaksu määrittyy sen perusteella, mihin vastaanottopaikkaan kuljetusyritys toimittaa tyhjentämänsä lietteen.

Maksut lisätyöstä ja hukkakäynti

Lietteiden tyhjennys vaatii eri tyhjennyskohteissa eri määrän työtä. Mikäli kuljettajan työ kiinteistöllä edellyttää tavanomaista enemmän aikaa, ajoneuvon siirtämisen eri keräysvälineiden välillä, tai lisäimuletkujen käyttämistä yli 40 metrin matkalle, veloitetaan tyhjennyksen yhteydessä lisämaksu. Lisämaksujen perusteena on jätteen keräys- ja kuljetusolot kiinteistöllä.

Mikäli keräysvälinettä eli saostussäiliötä, lietesäiliötä tai muuta jätevesijärjestelmään kuuluvaa lietetilaa ei voida tyhjentää kiinteistöllä vallitsevien olosuhteiden takia tai kiinteistön haltijasta johtuvasta syystä, veloitetaan käynnistä hukkakäyntimaksu. Maksun veloittaminen perustuu kuljettajan tyhjennysyrityksen yhteydessä tekemään työhön ja siten tyhjennysyrityksestä aiheutuviin kustannuksiin. Hukkakäyntimaksu voidaan veloittaa esimerkiksi, jos keräysajoneuvolla ei voida ajaa kiinteistön pihatiellä tien huonon kunnon takia, jos auraamaton lumi, liukkaus tai tiellä oleva este estää tyhjentämisen, tai jos keräysvälineeseen on laitettu sinne kuulumatonta ainetta. Hukkakäyntimaksu veloitetaan myös, jos keräysvälinettä ei löydy tai se on tyhjennyskerralla tyhjä.

Kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun maksut

Jätelain 33 §:n perusteella kunta vastaa myös muilla kuin asuin- tai kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöillä syntyvien saostus- ja umpisäiliölietteiden jätehuollosta, jos jätteen haltija pyytää palvelua muun palvelutarjonnan puutteen vuoksi ja jäte laadultaan ja määrältään soveltuu kuljetettavaksi tai käsiteltäväksi kunnan jätehuoltojärjestelmässä. Taksaluonnoksessa määritetään siten myös kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun maksut.

Nämä maksut on tyhjennys- ja kuljetusmaksujen osalta määritetty 25 % asumisen ja kuntien hallinto- ja palvelutoiminnan maksuja korkeammiksi. Käsittelymaksujen ja lisämaksujen osalta sovelletaan samoja maksuja kuin asumisen ja kuntien hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöille.

Taksaluonnokseen sisältyy lisäksi jätemaksujen laskutusta, maksamista ja perintää sekä muistutuksen jättämistä koskevat säännökset, jotka perustuvat voimassa olevaan lainsäädäntöön.

Valmistelija: jätehuoltosuunnittelija

Jätehuoltosuunnittelijan päätösehdotus:

Joensuun alueellinen jätelautakunta päättää

asettaa luonnoksen saostus- ja umpisäiliölietteen jätetaksaksi 1.4.2025 alkaen julkisesti nähtäville 17.2.–12.3.2025 väliseksi ajaksi. Kuntalaisille ja niille, joiden oloihin päätöksenteolla voi olla huomattava vaikutus, varataan mahdollisuus esittää mielipiteensä asiasta 12.3.2025 mennessä.

Luonnos saostus- ja umpisäiliölietteen jätetaksaksi pidetään nähtävänä Joensuun kaupungin verkkosivuilla. Nähtävillä olosta tiedotetaan toimialueen kuntia, jotta ne voivat tiedottaa siitä ja mielipiteen ilmaisumahdollisuudesta omilla verkkosivuillaan. Nähtävillä olosta julkaistaan kuulutus alueen paikallislehdissä.

Jätelautakunta pyytää luonnoksesta saostus- ja umpisäilölaitteen jätetaksaksi lausuntoa toimialueen kunnilta, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta, kuntien vesihuoltolaitoksilta ja Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta 12.3.2025 mennessä.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunginhallituksen varaedustaja Jussi Wihonen saapui klo 17.06.

Jäsen Tommi Asikainen saapui klo 17.10.